

Lausunto luonnoksesta kansalliseksi pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintaohjelmaksi

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta kansalliseksi pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintaohjelmaksi. Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry edustaa ympäristöalalla toimivia yrityksiä, joista osa toimii pilaantuneisiin maa-alueisiin liittyvissä suunnittelu-, toteutus- ja käsittelyprojekteissa.

Ohjelmassa esitetään, miten pilaantuneiden alueiden riskienhallinta ja kunnostus hoidetaan Suomessa kustannustehokkaasti ja kestävästi. Päämääräksi esitetään pilaantuneiden maa-alueiden terveyteen ja ympäristöön kohdistuvien riskien poistaminen vuoteen 2040 mennessä kuuden eri tavoitteen toteutuksella. Pidämme asetettua päämäärää erittäin kunnianhimoisena mutta kannatettavana. Ohjelmassa on hyvin esitetty nykytila sekä edellytykset, joilla tavoitteet voidaan saavuttaa. Haluamme myös kiittää ohjelmasta erikseen järjestetystä esittelytilaisuudesta.

Asetetut tavoitteet (1-6) ovat konkreettisia ja selkeitä

(1) Tutkimus- ja kunnostusohjelman toteutus sekä valtion ympäristötyöjärjestelmän luominen ovat ensisijaisia edellytyksiä päämäärän toteutumiseksi. Pilaantuneiksi epäiltyjen alueiden priorisointi ensin tutkimus- ja myöhemmin kunnostustarpeen perusteella tulee vaatimaan lisäresursseja. Keskitetyn organisaation perustamisessa tulee varmistaa, että julkiseen hallintoon ei synny turhia päällekkäisyyksiä, vaan että organisaation osaaminen johtaa todelliseen kustannustehokkuuteen ja cleantech-liiketoiminnan edistämiseen.

(2) Tavoitteiden toteutumiseksi ohjelmaan on laadittu keinovalikoimia sekä niihin liittyvät toimijat ja toimenpidesuosituksen. Alueidenkäytössä erityisesti kuntien kaavoittajille osoitetut toimenpidesuosituksen ovat kannatettavia ja tarpeellisia.

(3) Kunnostusmenetelmiin liittyvä tavoite kustannustehokkuudesta ja kiertotalouden edistämisestä on tärkeä. Yksittäisissä kunnostushankkeissa parhaiten tarkoitukseen soveltuvien menetelmien valinta edellyttää tilaajaorganisaatiolta hankintaosaamista. Hankintakäytäntöjen uudistaminen sekä osaamisen lisääminen ovat edellytykset kestävien käsittelyratkaisujen käyttöönotolle. Kestävän kunnostuksen tavoitteita tukevat menetelmät tulisikin nostaa hankinnan yhteydessä ensisijaisiksi pelkän kustannuksen sijaan. Tällä hetkellä pilaantuneen maa-aineksen kaatopaikkasijoittaminen ei ole jäteveron alaista, mikä johtaa usein kustannuksiltaan halvimpana vaihtoehtona maan kaivamiseen kohteesta. Pilaantuneen maa-aineksen

kaatopaikkasijoituksen jäteverovelvollisuuden käyttökelpoisuuden selvittäminen olisi siis tarpeellista. Uusia liiketoimintamahdollisuuksia syntyy uudistamalla hankintakäytäntöjä sekä tukemalla koetoimintahankkeita ja kansainvälistä yhteistyötä, mikä on hyvin tuotu esiin keinovalikoimassa. Muista toimenpidesuosituksista kannatamme erityisesti edellytysten määrittelemistä maa-ainesjätteiden ja muiden ylijäämäainesten hyödyntämiselle ilman ympäristölupaa.

(4) Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostusprojektien eri vaiheissa on mukana lukuisia toimijoita, mikä on hyvin tunnistettu ohjelmatyössä. Toimintakäytäntöjen yhtenäistäminen lisää alueiden välistä tasa-arvoa hankkeiden toteutuksessa.

(5) Nykyisen MATTI-tietojärjestelmän kehittäminen on edellytys tutkimus- ja kunnostusohjelman toteutumiseksi. Jotta kehitettävä järjestelmä tukee suunnittelua ja päätöksentekoa, tulee sen olla nykyistä käyttäjälähtöisempi. Toimiva tietokanta varmistaa, että esimerkiksi maankäytön suunnittelu on tehokasta ja että mahdolliset kiinteistön käyttörajoitukset tai jatkotoimenpidetarpeet ovat selvitettävissä esimerkiksi kiinteistökauppojen yhteydessä.

(6) Toiminta ja viestintä sekä niiden avoimuus ja vuorovaikutteisuus sisältyvät jo edellä oleviin tavoitteisiin. Sen erilliseksi viestintäsuunnitelmaksi kirjaaminen on mielestämme tässä kohdin tarpeetonta. Osia viestinnästä voisi sisällyttää aiempien tavoitteiden keinovalikoimiin.

Ohjelman toteutus edellyttää toimenpiteisiin ja rahoitukseen sitoutumista

Ohjelman päämäärä pilaantuneiden maa-alueiden puhdistamisesta vuoteen 2040 mennessä edellyttää tiukkoja toimenpiteitä. Ohjelmakohteiden valinta ja toteutuksen organisointi on kuvattu ohjelmassa hyvin. Kunnostusohjelman toteutus vaatii lisärahoitusta, jolla kuitenkin voidaan samanaikaisesti vähentää suunnittelemattomasta toiminnasta aiheutuvia kuluja. Eri vaihtoehdot sääntelylle valtion avustuksista ja rahoituksesta vaativat vielä lisäselvityksiä ennen toteuttamistavan valintaa. Vaikka sinällään emme ole uuden sääntelyn kannalla, tässä kohdin oman kokonaisuuden muodostaminen voisi olla perusteltua. Pidämme rahoituksen myöntämistä oikeana signaalina turvallisen elinympäristön varmistamiseksi sekä cleantech-liiketoiminnan kehittämiseksi.

Haluamme kiittää Ympäristöministeriötä ohjelman kattavasta valmistelusta sekä hyvästä yritysvaikutusten arvioinnista osana ohjelmatyötä.

Kunnioitavasti

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry

Tatu Rauhamäki